Андре МОРУА

ГОТЕЛЬ "ТАНАТОС"

Оповідання

— Що з акціями "Стіл"? — запитав Жан Моньє.

— 59 із чвертю, — відповіла одна з дванадцяти машиністок.

Клавіші вистукували джазовий ритм. У вікні виднілися Манхеттенські гіганти. Телефони розривалися від дзвінків, а стрічки паперу, розгортаючись, з неймовірною швидкістю сповнювали офіс зловісними серпантинами цифр і літер.

— Що з акціями "Стіл"? — перепитав Жан Моньє.

— 59, — відповіла Гертруда Оуен.

Вона спинилася на мить і пильно подивилася на молодого француза. Знесилений, він сидів у кріслі, стискаючи руками голову. Він був наче громом прибитий.

"Ось іще один, хто своє вже відіграв, — подумала вона. — Тим гірше для нього!.. І для Фанні..."

Жан Моньє, представник Нью-йоркського відділу банку Ольмана, два роки тому одружився зі своєю американською секретаркою.

— А як там "Коннекот"? — знову запитав Жан Моньє.

— 28, — відповіла Гертуруда Оуен. За дверима пролунав гучний вигук. До кімнати зайшов Гаррі Купер. Жан Моньє підвівся.

— Оце так видовище! — сказав Гаррі Купер. — Загальний курс акцій упав на 20 %! І знаходяться ж іще дурні, які запевняють, що це не криза!

— Це криза, — сухо відказав Жан Моньє і покинув кімнату.

— Збанкрутував, бідолаха, — мовив Гаррі Купер.

— Так, — підтвердила Гертруда Оуен. — Він поставив на карту все. Фанні розповіла мені про це. Вона піде від нього сьогодні ввечері.

— Що поробиш? — знизав плечима Гаррі Купер. — Це ж криза.

Витончені бронзові двері ліфта тихо зачинилися.

— Донизу! — попросив Жан Моньє.

— Що з акціями "Стіл"? — поцікавився ліфтер.

— 59, — приречено відповів Жан Моньє.

Він купував їх за 112. Втрати становлять 53 долари на акції. Його інші надбання також не могли потішити. Весь його невеликий капітал, зароблений в Арізоні, було вкладено у цю справу. У Фанні не було ні цента. Все скінчено. На вулиці, поспішаючи на свій потяг, він думав про майбутнє. Почати спочатку? Чому б і ні, якщо Фанні проявить хоч трохи мужності? Він пригадав свої перші битви за місце під сонцем, про те, як випасав худобу в Арізоні, про своє стрімке сходження на вершину. Врешті-решт, йому ж лише тридцять років! Та він знав, що Фанні буде немилосердною.

Саме такою вона і була.

Коли Жан Моньє прокинувся наступного ранку зовсім один, мужність покинула його. Попри те, що Фанні була холодною, він її кохав. Покоївка-негритянка приготувала йому звичний сніданок — скибку дині та вівсянку — і попросила грошей.

— Де господиня, містере?

— Поїхала.

Жан Моньє дав їй 15 доларів та взявся підраховувати свій бюджет. У нього лишалося трохи менше, ніж шістсот доларів. На ці гроші можна жити 2–3 місяці… А що далі? Він подивився у вікно. Ось уже тиждень ледь не щодня в газетах з'являються повідомлення про самогубства. Банкіри, дрібні службовці та біржові гравці радше обирають смерть, аніж наперед програну битву. Падіння з висоти у двадцять поверхів. Скільки секунд? Три? Чотири? А потім удар об бруківку… А якщо шок не вб'є тебе одразу? Він уявив нелюдські страждання, розтрощені кістки та знівечене тіло. Жан Моньє зітхнув, а потім з газетою в руках вирушив на сніданок до ресторану. І сам собі здивувався, коли відчув, якими ж смачними були млинці з кленовим сиропом.

— "Палас-готель "Танатос", Нью-Мексико…" У кого б могла бути така чудернацька адреса?

Був також лист від Гаррі Купера. Його він прочитав першим. Шеф цікавився, чому Жан не з'явився на роботі. А також нагадав про борг у вісімсот дев'яносто три долари… Яким чином планує він залагодити цю справу? Жорстоке питання. Або ж наївне. От тільки наївність ніколи не належала до вад Гаррі Купера.

Наступний лист. У верхній частині містилося зображення трьох кипарисів, а під ними — і сам текст листа:

ПАЛАС-ГОТЕЛЬ "ТАНАТОС"

Директор: Генрі Берстекер

Шановний містере Моньє:

Маємо честь звернутися до Вас сьогодні зовсім не випадково, але завдяки певним свідченням щодо Вашої особи, які дозволяють нам сподіватися, що наші послуги можуть виявитися для Вас корисними.

Певно, Ви не могли не помітити, що навіть у житті наймужнішої людини трапляються обставини до такої міри ворожі та непереборні, що думки про смерть видаються приємним звільненням з юдолі страждань.

Заплющити очі, заснути і більше ніколи не прокидатися, не чути більше ні запитань, ні докорів… Багато хто з нас мріяв про таке. Однак, за рідкісним винятком, мало хто наважився зробити вирішальний крок у вічність, і це зрозуміло, адже доля тих, хто таки наважувався на це, не викликала заздрощів. Адже більшість самогубств завершуються безнадійним фіаско. Той, хто хотів всадити собі кулю в лоба, зумів лише пошкодити зоровий нерв, і тому осліп. Інший охочий заснути вічним сном за допомогою отрути помилився з дозою снодійного і, попри всі свої зусилля, прокинувся через три дні — паралізований, з ураженнями мозку та зовсім без пам'яті. Суїцид — це особливе мистецтво, яке не прощає ні посередності, ні аматорства; та яке, однак, за своєю природою, не дозволяє людині озброїтися сяким-таким досвідом.

Шановний Містере Моньє, ми готові поділитися з Вами своїм досвідом, якщо, як ми думаємо, ця проблема Вас справді цікавить. Наш готель розташований на кордоні між Сполученими Штатами та Мексикою і, завдяки пустельності регіону, позбавлений нав'язливого і недоречного контролю з боку влади. Ми усвідомили своїм обов'язком допомагати нашим братам-людям, які через серйозні та незаперечні

причини вирішили піти з життя, а також усіляко сприяти, аби це відбулося без страждань і, наважимося зазначити, без небезпеки.

У готелі "Танатос" смерть чатуватиме на Вас уві сні, і вона буде лагідною. Наші навички та технічне забезпечення, доведені до ідеалу за 15 років незмінного успіху (минулого року ми прийняли понад дві тисячі клієнтів), дозволяють нам гарантувати ювелірну точність у дозуванні смертоносних препаратів та негайний результат. Додамо також, що для людей, яких беруть релігійні сумніви, ми обіцяємо застосування витонченої техніки, яка звільняє їх від будь-якої моральної відповідальності.

Ми добре знаємо, що більшість наших клієнтів переживають фінансово скрутні часи, оскільки прагнення до самогубства завжди є обернено пропорційним до розмірів банківського рахунку. Саме тому ми зробили все можливе, аби зробити вартість перебування в готелі якнайнижчою, в жодному разі не на шкоду комфорту. По прибутті Вам буде достатньо заплатити триста доларів. Ця сума покриє всі Ваші витрати на перебування у нас (звісно ж, тривалість гостин лишиться для Вас невідомою), на саму операцію, на похорони та догляд за могилою. Також цілком очевидно, що в ціну входять також наші послуги, тому ніяких чайових не потрібно.

Варто також зазначити, що готель "Танатос" розташований у надзвичайно мальовничому місці. Ви зможете вільно користуватися чотирма тенісними кортами, гольфом на 18 лунок та олімпійським басейном. Нашими клієнтами є чоловіки та жінки, що належать до найбільш вишуканих кіл, тому тут панує атмосфера доброзичливості і згоди, якій особливої пікантності надає химерність ситуації. Просимо новоприбулих гостей виходити на вокзалі Дімін, де на них чекатиме наш водій. Просимо також повідомляти про своє прибуття, листом чи за допомогою телеграфу, заздалегідь (хоча б за два дні). Наша телеграфна адреса:

"ТАНАТОС", КОРОНАДО, НЬЮ-МЕКСИКО.

Жан Моньє взяв до рук колоду карт і взявся ворожити на щастя, як його навчила Фанні.

Здавалося, що подорож ніколи не скінчиться. Багато годин поспіль мчав потяг крізь бавовняні поля, де час від часу виднілися працівники-негри — темні плями серед білої піни. Два дні та дві ночі були сповнені почергово то сном, то читанням. Врешті-решт, пейзажі стали скелястими, масштабними та феєричними. Вагон їхав по самому дну прірви, а зверху нависали гори запаморочливої висоти, схожі на прадавніх велетів. Здавалося, що вони оперезані гігантськими різнобарвними стрічками: фіолетовими, жовтими та червоними. А посередині розвівалася молочно-біла шаль з хмаринок. На дрібних вокзалах, де зупинявся потяг, траплялися мексиканці, вбрані у крислаті фетрові капелюхи та розшиті шкіряні куртки.

— Наступна станція — Дімін, — повідомив Жанові Моньє негр-провідник зі спального вагону. — Бажаєте, аби я начистив Вам взуття, Масса?

Француз склав свої книжки у валізи. Простота останньої подорожі дивувала його самого. За вікном дзюркотів гірський струмок. Заскреготіли гальма. Потяг зупинився.

— До "Танатосу", Сер? — запитав носій-індіанець, що пробігав уздовж вагону.

У його візку вже розташувалися валізи двох білявих дівчат, які поспішали за ним.

"Невже, — подумав Жан Моньє, — і ці чарівні дівчата прибули сюди, аби померти?"

Вони відповіли йому довгим серйозним поглядом і прошепотіли декілька слів, які Жан не розчув у вокзальному гаморі.

На щастя, автобус готелю "Танатос" жодним чином не нагадував катафалк, хоч і були такі побоювання. Пофарбований у яскраво-синій колір, з блакитно-жовтою облямівкою, він сяяв проти сонця, разюче вирізняючись на тлі автомобілів, з яких уже давно сипався порох, іспанців та індіанців, що брудно лаялися, та задрипаного двору, схожого на ринок металобрухту. Дорога була немов затиснута між скелями, вкритими лишайниками, які сповивали вершини сіро-блакитним серпанком. Вище, понад хмарами, гірські породи мінилися металевими барвами. Водій, вбраний у сіре, був кремезним чоловіком з лупатими очима. Не бажаючи заважати своїм супутницям, Жан Моньє скромно влаштувався біля нього. Коли автобус, подолавши черговий крутий віраж на серпантині гірської дороги, пішов на приступ нової вершини, француз спробував розговорити свого сусіда:

— Як давно Ви працюєте водієм у "Танатосі"?

— Вже три роки, — пробурмотів той.

— Це, мабуть, дуже дивне місце.

— Дивне? — перепитав водій. — Чому ж дивне? Я просто керую своїм автомобілем. Що ж тут дивного?

— Люди, яких Ви привозите… Чи повертався хоч хтось із них назад?

— Не часто, — відказав чоловік трохи збентежено. — Не часто… Однак, таке трапляється. Я сам тому підтвердження.

— Ви? Справді?.. Ви колись прибули сюди як… клієнт?

— Месьє, — перебив його водій. — Я погодився на цю роботу, аби більше ніколи не говорити про себе. Між іншим, ці повороти дуже круті. Ви ж не хотіли б, сподіваюся, аби я вбив Вас і цих двох чарівних дівчат?

— Звісно ж, ні, — промовив Жан Моньє. За хвильку він зрозумів, до чого ж комічною була його відповідь, і посміхнувся.

За дві години водій, не промовивши ні слова, вказав на силует готелю "Танатос", що височів над плоскогір'ям.

Готель належав до іспано-індіанського архітектурного стилю. Це була низька будівля з пологим дахом і терасами; стіни були пофарбовані в червоне і здавалися глиняними. Кімнати виходили на південь, на осяяні сонцем ґанки. Портьє-італієць зустрів новоприбулих. Його чисто поголене обличчя викликало у Жана Моньє яскравий спогад про іншу країну, гамірливі вулиці великого міста і заквітчані бульвари.

— Чорт забирай! Де ж я міг Вас бачити? — запитав він у портьє, коли хлопчик-служка забирав його валізу.

— В готелі "Рітц", у Барселоні... Моє прізвище — Сарконі... Я емігрував під час революції...

— З Барселони до Нью-Мексико! Яка подорож!

— О, месьє! Обов'язки консьєржа однакові всюди... От тільки папери, які Вам доведеться заповнити, тут трішки складніші... Прошу мене вибачити.

Він простягнув трьом новоприбулим друковані анкети, які, справді, рясніли графами, запитаннями та уточненнями. Просилося точно зазначити дату і місце народження, а також осіб, яких потрібно буде розшукати у разі нещасного випадку:

"Просимо Вас надати як мінімум дві адреси родичів та друзів, також переписати від руки Вашою рідною мовою нижченаведену формулу А:

Я, нижчепідписаний, перебуваючи при добрім розумі та ясній пам'яті, добровільно відмовляюся від життя і знімаю будь-яку відповідальність, у разі нещасного випадку, з адміністрації готелю "Танатос"..."

Гарненькі дівчата сиділи одна навпроти одної і ретельно переписували формулу А. Жан Моньє відмітив, що вони обрали німецький варіант тексту.

Директор готелю, Генрі М. Берстекер, був спокійним чоловіком із окулярами в золотій оправі та непомірною гордістю за свій заклад.

— Готель належить Вам? — поцікавився Жан Моньє.

— Ні, месьє, він належить одному акціонерному товариству, однак саме я — автор ідеї, тому і буду його директором до кінця своїх днів.

— Як же Вам вдається уникати серйозних неприємностей з місцевою владою?

— Неприємності? — перепитав Містер Берстекер, здивовано і навіть шоковано. — Але ми не робимо нічого такого, що б суперечило обов'язкам господарів готелю. Ми даємо нашим клієнтам те, чого вони бажають; усе, чого вони бажають, і нічого більше... До того ж, Месьє, ніякої місцевої влади тут не існує. Статус цієї території до такої міри невизначений, що досі не відомо, належить вона Сполученим Штатам чи Мексиці. Це плато довгий час вважалося абсолютно недосяжним. Легенда розповідає, що декілька століть тому купка індіанців зібралася тут, аби померти разом і не датися до рук європейцям. Місцеві мешканці вірили, що саме ці буремні душі і перекривали сюди шлях. Саме тому нам вдалося придбати цю ділянку за розумну ціну. Тепер ми існуємо тут як абсолютно незалежна установа.

— Невже ніколи родини Ваших клієнтів не позивалися на вас?

— Позиватися на нас? — вигукнув Містер Берстекер обурено. — Але ж чому, заради Бога? В які суди? Та родини наших клієнтів дуже щасливі, що їм вдалося без зайвого шуму владнати таку болісну та делікатну справу! Ні, ні, Месьє, у нас тут усе дуже ввічливо і уважно, наші клієнти стають нашими друзями… Бажаєте оглянути свій номер? Якщо Ви не проти, це буде номер 113… Ви ж не забобонні?

— Зовсім ні, — відповів Жан Моньє. — Та я виховувався в релігійній родині, тому, зізнаюся щиро, думка про суїцид мене тривожить…

— Але ж мова і не йде ні про яке самогубство! — відказав Містер Берстекер тоном, що не приймав заперечень. — Сарконі, покажіть 113 номер месьє Моньє. А що стосується трьохсот доларів, будьте ласкаві, сплатіть їх по дорозі в сусідньому з моїм кабінеті.

Марно Жан Моньє шукав у номері 113, осяяному неймовірним заходом сонця, сліди смертоносних механізмів.

— О котрій годині вечеря?

— О восьмій тридцять, Сер, — відповів лакей.

— Чи потрібно одягати вечірній костюм?

— Більшість джентльменів саме так і чинять, Сер.

— Добре, я переодягнуся… Приготуйте мені чорну краватку та білу сорочку.

Спустившись у вітальню, Моньє і справді побачив жінок, вбраних у сукні з декольте, та чоловіків у смокінгах. Містер Берстекер одразу ж підійшов до нього та люб'язно промовив:

— О, месьє Моньє… А я Вас шукав… Оскільки Ви тут зовсім один, то, думаю, Вам було б приємно повечеряти з одним столиком з однією з наших клієнток, місіс Кірбі-Шоу.

Моньє невдоволено насупився:

— Я прибув сюди не для того, щоб вести світське життя… Однак… Чи не могли б ви мені показати цю даму, перш ніж ми познайомимося?

— Звісно, месьє Моньє… Місіс Кірбі-Шоу — це та молода жінка у сукні з білого креп-сатину, яка сидить біля піаніно і гортає журнал… Не думаю, що її зовнішність може не сподобатися… Швидше, навпаки… Ця жінка дуже приємна, вихована, розумна і артистична…

Без сумніву, місіс Кірбі-Шоу була дуже вродливою жінкою. Темне волосся, укладене дрібними кучерями, важким вузлом спадало на потилицю, відкриваючи ясний і високий лоб. Очі сяяли ніжністю та розумом. Чому ж, чорт забирай, така прекрасна істота бажала померти?

— Це місіс Кірбі-Шоу?. Невже ж вона… така сама клієнтка, як і я?

— Саме так, — відповів Містер Берстекер багатозначно. — Саме так.

— Тож, познайомте нас.

Коли проста, однак, чудова й відмінно подана вечеря скінчилася, Жан Моньє вже знав у загальних рисах усе про життя Клари Кірбі-Шоу. Вона була дружиною багатого і дуже доброго чоловіка, якого, тим не менш, вона ніколи не кохала. Півроку тому вона покинула його, і втекла у Європу з молодим привабливим, але дуже цинічним письменником, з яким познайомилася в Нью-Йорку. Клара вірила, що цей молодик одружиться з нею, як тільки вона отримає розлучення, та вже по прибутті в Англію жінка зрозуміла, що коханець хоче позбутися її якомога швидше. Вражена до глибини душі його жорстокістю, вона

намагалася пояснити йому, на які жертви пішла заради нього та в якому жахливому становищі опинилася. На що письменник лише розсміявся: "Кларо, по правді кажучи, Ви — жінка з іншої епохи! Якби ж я одразу знав про Вашу схильність до вікторінської моралі, то в жодному разі не забирав би Вас у Вашого чоловіка та дітей… Поверніться до них, люба… Ви просто створені, щоб бути матір'ю великої родини".

Тоді вона вирішила попросити свого чоловіка, Нормана Кірбі-Шоу, дозволу повернутися до нього. Клара була переконана, що, якби їй вдалося побути з ним наодинці, то вона б обов'язково переконала його. Однак, під впливом родини та оточення, налаштованого проти Клари, Норман лишився невблаганним. Після багатьох принизливих і марних спроб, одного ранку вона знайшла у поштовій скриньці рекламний проспект готелю "Танатос" і зрозуміла, що це — найшвидший та найлегший спосіб розірвати цей пекучий зашморг.

— А ви не боїтеся смерті? — запитав Жан Моньє.

— Звісно ж, боюся… Але життя я боюся більше…

— Дотепна фраза!

— Зовсім не прагну бути дотепною, — відповіла Клара. — А тепер розкажіть, будь ласка, як Ви тут опинилися…

Вислухавши розповідь Жана Моньє, Клара взялася засипати його докорами.

— Але ж це неймовірно! — вигукнула жінка. — Ще раз, чому?.. Ви хочете померти лише через те, що знизилася вартість Ваших акцій? Але якщо Вам вистачить мужності жити далі, то за рік, два чи три Ви забудете про це або навіть зможете повернути собі втрачене!

— Мої втрати — лише привід. Це не мало б жодного значення, якби я мав сенс жити далі… Але ж я Вам казав, що навіть моя дружина відмовилася від мене… А у Франції у мене близьких родичів нема; не лишилося жодного друга… Щиро кажучи, я колись покинув Батьківщину саме через нещасливе кохання… Заради кого боротися тепер?

— Заради самого себе… Заради тих жінок, які Вас колись покохають, аби не втратити шанс познайомитися з ними… Лише через те, що у скрутну для Вас мить певні жінки повелися негідно, не варто робити висновки про всіх решта…

— Ви справді вірите, що існують жінки… Жінки, яких я зміг би покохати? І які б витримали декілька років життя у злиднях та постійній боротьбі?

— Не сумніваюся, — сказала вона. — Є жінки, які люблять боротьбу, і знаходять у бідності особливий шарм і романтику… Наприклад, я.

— Ви?

— О, я лише хотіла сказати… — вона збентежено замовкла, завагалася на хвильку, а потім продовжила: — Здається, нам час повертатися до вітальні. В їдальні ми лишилися зовсім одні, а метрдотель уже ходить навколо нас у повному відчаї.

— А Ви не думаєте, — запитав він, накидаючи Кларі на плечі палантин із горностаю. — Не думаєте… що цієї ночі?..

— О, ні, — відказала вона. — Ви ж тільки сьогодні прибули…

— А Ви?

— Я тут уже два дні.

Прощаючись, вони домовилися зранку здійснити прогулянку в гори.

Ранкове сонце огорнуло ґанок тендітною ковдрою, зітканою із сонячних промінчиків. Прийнявши крижаний душ, Жан Моньє піймав себе на несподіваній думці: "Як добре жити!" Але одразу ж пригадав, що в нього лишилося лише декілька доларів та декілька днів життя. Він зітхнув.

"Уже десята! Клара, мабуть, вже чекає на мене".

Швиденько вбравшись у білий льняний костюм, він відчув неймовірну легкість. Клару він знайшов біля тенісного корту. Вона також була вбрана у біле і прогулювалася в компанії юних австрійок, які, побачивши Жана, швиденько зникли.

— Я налякав їх?

— Ні, Ви їх збентежили… Вони розповідали мені свою історію.

— Цікаво?.. Ви ж мені розкажете?.. Як Вам спалося сьогодні?

— Просто чудово! Підозрюю, що цей Бестекер додає снодійне у наші напої.

— Не думаю, — відказав Жан. — Я спав, як убитий, та прокинувся під ранок з ясною головою.

А потім за мить додав:

— І абсолютно щасливим.

Вона дивилася на нього, посміхалася і мовчала.

— Ходімо цією стежкою, — мовив він. — І Ви розкажете мені історію юних австрійок… Станете моєю Шахерезадою…

— От тільки в нас не буде тисячі і однієї ночі…

— На жаль!.. У нас?..

Вона перервала його:

— Ці дівчатка — близнючки. Спочатку вони мешкали у Відні, потім — у Будапешті, і не було в них інших близьких подруг. Коли їм виповнилося вісімнадцять, вони познайомилися з одним угорцем, який походив зі старовинної та благородної родини… Він був прекрасним, наче бог, артистичним, немов циганський музика… Того ж дня обидві сестри шалено закохалися в нього. Декілька місяців потому, він освідчився одній із дівчат. Інша, у відчаї, марно намагалася втопитися. Тоді обраниця графа Нікі вирішила відмовитися від свого щастя. Дівчата надумали померти разом. Саме тоді вони, як Ви і я, отримали листа від готелю "Танатос".

— Яке божевілля! — вигукнув Жан Моньє. — Вони ж молоді та вродливі… Чому б їм не переїхати до Америки, де б вони зустріли інших, закоханих у них чоловіків?.. Лише трішки терпіння…

— Сюди завжди потрапляють ті, кому бракує терпіння, — меланхолійно відзначила Клара. — Однак, кожен з нас стає надзвичайно мудрим, коли справа стосується інших… Хто це сказав: "Кожному досить мужності, аби витерпіти горе іншого"?

Мешканці "Танатоса" цілий день могли бачити, як пара, вбрана у біле, прогулювалася алеями парку, гірськими схилами та вздовж розщелини. Чоловік та жінка щось пристрасно обговорювали… Коли смеркало, вони повернулися до готелю. І садівник-мексиканець делікатно відвернув очі, коли їхні руки сплелися в обіймах.

Після вечері Жан Моньє відвів Клару в маленьку вітальню, де весь вечір нашіптував щось їй на вушко. Здавалося, його слова тішили молоду жінку. Перед тим, як піднятися до себе, Жан зайшов до містера Берстекера. Той сидів у кабінеті і гортав якусь чорну книгу. Містер Берстекер перевіряв рахунки. Час від часу він брав до рук червоного олівця і викреслював якісь рядки.

— Доброго вечора, месьє Моньє! Чи можу я Вам допомогти?

— Так, містере Берстекер… Принаймні, я на це сподіваюся… Те, що я скажу, здивує Вас… Така раптова зміна… Але життя таке несподіване… Коротше, я прийшов сказати, що передумав… Я не хочу помирати.

Містер Берстекер звів на нього здивований погляд.

— Ви це кажете серйозно, месьє Моньє?

— Розумію, — продовжував Жан Моньє, — що можу Вам зараз видаватися непослідовним у своїх рішеннях та нерішучим… Але ж це природно, що, коли обставини змінюються, людські бажання змінюються теж, чи не так? Тиждень тому, коли я отримав Вашого листа, то був у відчаї, всіма покинутий… Не думав, що боротьба має сенс… Але сьогодні все змінилося… І, насправді, я вдячний за це саме Вам, містере Берстекер…

— Завдяки мені, месьє Моньє?

— Так, адже диво здійснила саме та молода жінка, за столик до якої Ви мене посадили на вечерю… Місіс Кірбі-Шоу — неймовірна жінка, містере Берстекер.

— Я і сам казав Вам про це, месьє Моньє.

— Прекрасна і героїчна… Дізнавшись про скрутне становище, в якому я опинився, вона погодилася розділити мої біди зі мною… Це Вас дивує?

— Зовсім ні. Ми тут звикли до таких різких змін. Я радий за Вас, месьє Моньє. Ви молодий, зовсім молодий…

— Тож, якщо Ви не проти, ми з місіс Кірбі-Шоу завтра повернемося в Дімін…

— Тобто місіс Кірбі-Шоу, як і Ви, відмовляється від?..

— Так, звісно… Вона сама повідомить Вам про це з хвилини на хвилину… Лишається владнати одне делікатне питання… Триста доларів, які я сплатив, ставлять весь мій капітал… Скажіть, будь ласка, чи вони остаточно стали власністю готелю, чи я міг би взяти частину з них, аби купити нам квитки?

— Ми чесні люди, месьє Моньє. І ми ніколи не беремо грошей за ті послуги, яких не надали. Завтра зранку ми випишемо Вам рахунок. З Вас буде вирахувано лише двадцять доларів за перебування в готелі та гроші за послуги, а решту Ви зможете забрати назад.

— Ви такі люб'язні та великодушні! О, містере Берстекер, знали б Ви тільки, наскільки я вдячний Вам! Я знайшов своє щастя… Розпочав нове життя…

— Завжди до Ваших послуг, — відповів містер Берстекер.

Він бачив, як Жан Моньє вийшов із кабінету та рушив до свого номера. Потім натиснув на кнопку і промовив:

— Нехай Сарконі зайде до мене.

За декілька хвилин консьєрж зайшов до директора.

— Ви мене викликали, Сеньйоре Директор?

— Так, Сарконі… Сьогодні вночі, близько другої години, пустіть газ у сто тринадцятий номер…

— Сеньйоре Директор, чи потрібно перед Смертельним пускати Снодійний газ?

— Думаю, в цьому нема потреби… Він і так міцно спатиме… Це все на сьогодні, Сарконі. А на завтра, як ми і домовлялись, у Вас двоє дівчаток із сімнадцятого…

Як тільки консьєрж пішов, місіс Кірбі-Шоу з'явилася на порозі директорського кабінету.

— Заходь, — сказав містер Берстекер. — Якраз збирався кликати тебе… Твій клієнт сьогодні повідомив мене про свій від'їзд.

— Здається, я варта похвали… Чисто виконана робота.

— Справді, дуже швидко… Я це врахую.

— Тож, цієї ночі його?..

— Так, цієї ночі.

— Бідолашний юнак! — сказала вона. — Він такий ніжний, романтичний…

— Всі вони романтичні, — відказав містер Берстекер.

— А все ж таки ти жорстокий. Як тільки у них знову прокидається смак до життя, ти їх прибираєш.

— Жорстокий? Навпаки! В цьому ж і полягає гуманність нашого методу… Цього мучили докори сумління… Ось я його і заспокоїв.

Директор зазирнув до свого списку.

— Завтра можеш відпочити… Але післязавтра у мене для тебе новий клієнт… Також банкір, цього разу — швед. І не такий молодий.

— А цей милий француз мені сподобався, — замріяно промовила вона.

— Роботу не обирають, — суворо промовив директор. — Тримай, ось твої десять доларів і ще десять преміальних.

— Дякую, — сказала Клара Кірбі-Шоу.

Вона поклала гроші в сумочку і зітхнула.

Коли вона вийшла, містер Берстекер узяв до рук свій червоний олівець та металеву лінійку, а потім старанно викреслив зі свого списку ще одне прізвище.